

Toprak tuzluluğu açısından ayçiçeği orta toleranslı durumdadır. Ayçiçeğinin tuzluluğa dayanımı arpa, şeker pancarı ve pamuktan sonra gelmekte olup, durumu buğday, çeltik ve mısırdan nispeten daha iyi seviyededir. Tuzlu topraklar, nemi fazla miktarda tuttukları için, genelde soğuk topraklar olup, bu tür topraklarda çimlenme ve çıkış problemleri fazla miktarda görülebilmektedir.

Bu tür topraklarda yapılan ayçiçeği tarımında, tuzluluğun zararını azaltmak için, ilave potasyum gübrelemesi yapılmalıdır.

Kireçli topraklarda genelde pH yüksek olup, özellikle fosfor, demir ve çinko gibi önemli elementlerin alımını engellemektedir.

Toprakta genelde kalsiyum karbonat veya dolomit şeklinde bulunan kireç fazlalığı, sulama suyunun da aşırı kireçli olmasıyla da bitkilere olumsuz etkilerde bulunabilir. Bu tür koşullarda yapılacak ayçiçeği tarımında, ilave fosforlu gübrelemenin yanında, pH normal düzeyde, ama kireci fazla olan topraklarda DAP (% 46, Di amonyum fosfat) ve bunu içeren kompoze gübreler, düşük pH değerine sahip topraklarda ise alınabilirlik düzeyi daha yüksek olan triple süper fosfat gübresi tercih edilmelidir.

Gerek ayçiçeğinde, gerekse diğer bitkilerde gübreleme miktarını ve verimi belirleyen en önemli faktör topraktaki mikroorganizmalar tarafından parçalanarak ortaya çıkan ve humus olarak

Toprak verimliliğine, kolay ısınmasına ve havalanmasına etkisi, toprağın su tutma kapasitesinin arttırması vb. bir çok faydası vardır. Humusun miktarını arttırmak için, hasadan sonra saplarının kıyılarak toprağa karıştırılması, kesinlikle yakılmaması, hatta topraktaki mikroorganizma faaliyetini arttırmak ve kolayca parçalanması için, ilave 5-6 kg/da Kalsiyum nitrat (CAN) veya 4-5 kg % 33 Amonyum Nitrat azotlu gübresi serpidikten sonra toprak karıştırılmalıdır.

Ayçiçeği makinalı hasada uygundur. Danede nem oranı % 13'ün altına düştüğünde hasat edilebilir. Ürünün depolanması için nemin % 10'un altında olması gereklidir.

Bahri Dağdaş
ULUSLARARASI
TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

🏠 Ereğli yolu üzeri 2. Km. PK: 125 42020 KONYA

☎ +90 332 355 12 90 📞 +90 332 355 12 88

🌐 www.arastirma.tarim.gov.tr/bahridagdas

Bahri Dağdaş
ULUSLARARASI
TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

AYÇİÇEĞİ TARIMI

Kazık Köklüdür. 150 – 270 cm derine 60 -150 cm yanlara yayılır. Saçak Kökler kuvvetli bir yapıya sahip değildir. Sulama ve yağış sonrası bu yüzden yatmalar görülebilir.

Bitki boyu 50 cm ile 5 m arasında değişir. Sap kalınlığı boy ile orantılı olarak 2-15 cm arasında değişmektedir.

Steril çiçekler 50-100 adet arasında bulunur. Fertil çiçekler 800-2000 adet arasında bulunur.

Fertil çiçekler dıştan içe doğru açarlar. Takriben 7-12 gün sürer. Çok tablalı bitkilerde bu durum 3 hafta kadar sürmektedir.

%99 yabancı döllendir. Tohum bağlama dıştan içe doğru olur.

Çimlenmenin olabilmesi için, toprak sıcaklığının 8-10 °C olması arzu edilir. Bitkinin en uygun yetiştirme sıcaklığı 21-26 °C'ler arasındadır. 35 °C'den sonraki sıcaklıklarda ayçiçeği olumsuz yönde etkilenmektedir. Bitki ilk çıkış döneminden (kotiledon yaprak) 6-8 yapraklı döneme kadar kısa süreli düşük sıcaklığa (-5°C'ye kadar) dayanabilmektedir.

Ayçiçeği bitkisi, yetiştirme süresi boyunca ışık yoğunluğunun yüksek olmasını ister.

Güneşlenme süresi % 40 azaldığında verim % 64 seviyelerinde düşer. Özellikle çiçeklenme ve tohum oluşum döneminde yeterli ışık olmaz ise verim önemli miktarda azalır.

Bu nedenle, bulutlu ve az güneşli hava koşullarından hoşlanmaz.

Toprak Hazırlığı

Ayçiçeği de diğer bitkiler gibi, besin maddelerini toprakta kılcal kökleri vasıtasıyla

suda eriyik halde almakta olup, ayçiçeğinde gerek ana, gerekse yan kökler çiçeklenme döneminde maksimum seviyeye ulaşmaktadır (120-140 cm).Ancak besin maddesi alımında önemli rol oynayan köklerin büyük çoğunluğu, 15-70 cm toprak derinliğinde yayılmaktadır.

Ön bitkinin hasadından bölgelere göre değişmekle beraber sonbahar veya ilkbaharda tarla pullukla 20-25 cm derinlikte sürüm yapılır. Özellikle buğday hasadından sonra derin sürüm yapılmalıdır.

İlkbaharda tarlaya girilebilecek bir zamanda kültüvatör, kazayağı gibi toprak işleme aletleri ile tekrardan 8-10 cm derinlikte toprak işleme yapılır.Üzerine gübre ve yabancı ot ilacı (herbisit) atılarak toprak yüzlek olarak karıştırılır. Arkasından merdane veya sürgü geçilerek tarla ekime hazır hale getirilir.

İyi bir kök gelişimi için özellikle derin sürüm çok önemlidir.

Ekim

Havalı mibzerle yapılmaktadır. Sıra arası mesafe 45 - 70 cm. Sıra üzeri 20 – 35m arası

değişmektedir. Ekim derinliği 4 - 5 cm uygundur. Geç ekimlerde tavı bulmak için 6 – 6,5 cm derine ekilebilir.

Gübreleme Tavsiyesi

Gübreleme Zamanı	Gübre Cinsi	Kuru şartlarda tavsiye edilen miktar (kg/da)
Ekimle birlikte veya ekim öncesi serpilerek	15-15-15	50-55
	20-20-0	30-35
	DAP (18-46-0)	15-17
Çapalamada (Bitkiler 25-30 cm olduğunda)	Amonyum Sülfat (%26 N)	20-25
	CAN (%26 N)	15-18
	Amonyum Nitrat (% 33 N)	13-14
	Üre (% 46)	10-11

Toprak İsteği

Hemen hemen her türlü toprakta yetişmesine rağmen, iyi drenajlı, su tutma kapasitesi yüksek, millitünlüden killitünlüye kadar değişik bünyeye sahip toprakları daha fazla sever. Ancak topraktan fazlaca kalsiyum kaldırması nedeniyle orta miktarda kirece sahip, pH değeri (6-7.2) çok yüksek olmayan topraklar ayçiçeği tarımı için çok uygundur. Toprak **pH değeri 4,6'dan** düşük olan yerlerde **YETİŞTİRİLMEMELİDİR.**